PvdA

Jaarverslag Wetterskipsfraksje 2020

www.pvda.frl

>>> voorwoord >>>

Voorwoord

Ons eerste volle jaar was net als voor iedereen een merkwaardig jaar. Het coronavirus maakte alles anders. Aan bijna alle vergaderingen namen we via het beeldscherm deel; wat de politieke discussie niet bevordert. Er waren nauwelijks werkbezoeken en al helemaal geen gesprekjes bij het koffieapparaat.

Natuurlijk missen we het directe contact met mensen in ons werkgebied, mooie partijbijeenkomsten met sprekers, muziek en vooral gesprekken, bijzondere ontmoetingen etc. Maar we bleven gelukkig gezond en werden steeds handiger in het gebruik van Teams, ZOOM etc.

▲ *Het coronavirus maakte dit jaar alles anders. Het was gek om een jaar door te brengen zonder partijbijeenkomsten en ontmoetingen en met maar een enkel werkbezoek.*

In 2020 hebben we ingestemd met de begroting. Echter op voorwaarde van een goede discussie over de toekomst van het waterbeheer in Fryslân en het Groningse Westerkwartier over meer dan alleen geld. Dat gesprek gaat er komen. Onze inzet is en blijft groen en sociaal.

Henni van Asten
Fractievoorzitter PvdA Wetterskip Fryslân

Veiligheid

We bleven de bijdrage van de gezamenlijke waterschappen en die van het waterschap waar vernieuwing van het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt uitgevoerd, ter discussie stellen. Dat kost ons als Wetterskip Fryslân jaarlijks vele miljoenen. Mooi dat de waterschappen in tijden van kredietcrisis de helft van de kosten voor hun rekening hebben genomen Anders zou weinig schot hebben gezeten in de aanpassing van de dijken aan de zeespiegelstijging. Het Dagelijks Bestuur (DB) vond echter dat gemaakte afspraken niet ter discussie moesten worden gesteld. Die is de kans voorlopig wel verkeken. De miljarden klotsen niet meer tegen de plinten van de ministeries, nu de coronasteunpakken een enorme bres hebben geslagen in de rijksfinanciën.

Eén van die HWBP-projecten in Fryslân is de vernieuwing van 4,4 kilometer waddendijk tussen Paezemerlannen en de Cleveringsluizen. Het lukte net niet om dit voor de aanvang van het stormseizoen in 2020 gereed te krijgen, maar tijdens een Algemeen Bestuur (AB)-excursie konden we met eigen ogen zien hoe het gebruik van nieuwe zetstenen de dijk een heel ander aanzien geeft en de nieuwe vorm niet alleen de overslag breekt, maar in tijden van weinig wind en water een fijn fietspad oplevert.

▲ *Dat de natuur kwetsbaar is voor extreme weersomstandigheden bleek dit jaar opnieuw tijdens de droge zomer.*

Als zeekering is de Slapersdijk niet meer in gebruik. Sinds 1592 omdijkt hij de de Anjumer en Lioessener Polder. De wordingsgeschiedenis gaat nog langer terug; al in de tiende eeuw werd er land gewonnen op de zee. Een uniek stukje cultuurhistorisch erfgoed in het landschap van Noardeast Fryslân, niet in de laatste plaats omdat de Slapersdijk unieke coupures of weingatten bevat. Die laten goed zien hoe men zich vroeger tegen hoog water verdedigde en bij laag water de landaanwinning gebruikte om een boterham te verdienen. De coupures worden stuk gereden door landbouwvoertuigen en de dijk nog maar sporadisch onderhouden. Samen met onze raadsfractie stelden we vragen. Uit de antwoorden bleek dat Wetterskip en gemeente de hete aardappel naar elkaar doorschuiven. We blijven aandacht vragen, want zo'n bijzonder stukje erfgoed verdient het om behouden te blijven.

Voldoende

Met de derde droge zomer op rij kun je niet meer spreken van een toevallig incident. Zelfs hardnekkige klimaatsceptici moeten dat schoorvoetend erkennen. Het Wetterskip heeft de afgelopen eeuwen met name expertise opgebouwd in maatregelen om onze voeten droog te houden. Langzamerhand worden nu maatregelen getroffen om dreigend watertekort door droogte te voorkomen. Verhoging van het boezempeil in de zomer is er daar één van.

Als fractie bleven we bovendien aandringen op zuinig gebruik van zoet water. Zo worden landbouwgronden, die verzilten doorgespoeld met zoet water. Wij vroegen het DB om draagvlak te creëren zouttolerante gewassen, maar ook het binnendringen van zout water bij de sluizen van Lauwersoog en Harlingen te beperken door bloktijden en bellenschermen. We gaan er weliswaar niet over, maar lieten geen gelegenheid onbenut om ons af te zetten tegen lelieteelt. Die bloemen vragen veel zoet water en chemische bestrijdingsmiddelen. Wanneer je dat weet zijn ze ineens een stuk minder fraai op de vaas.

In de vorige verslagen was de verzuchting dat er weer geen vooruitgang was geboekt in het veenweidedossier een jaarlijks terugkerende bezigheid. Nu, met onze partijgenoot Douwe Hoogland als gedeputeerde op dit dossier heeft onze DB-er de spirit gevonden. Aan het einde van 2020 kon zowaar het uitvoeringsprogramma de inspraak in. We zullen er in de loop van 2021 een besluit over nemen en dan kan er eindelijk met de uitvoering worden begonnen. Dat is dan nodig. Niet alleen om verdwijning van het veen en bodemdaling tegen te gaan, maar ook om biodiversiteit en landschapsbehoud te versterken en CO_2-uitstoot te verminderen.

Jaarlijks neemt het AB peilbesluiten. Daarin ligt het gewenste waterpeil vast, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met verschillende belangen van burgers, boeren, natuur en recreatie. Dat is best ingewikkeld, want de natuur heeft andere belangen dan een boer die met zijn zware trekker zijn land op wil. Daarom besluiten Provinciale Staten welke functie een bepaald gebied voornamelijk heeft, waarop het Wetterskip daar het nodige peil op aanpast. Wij bleven er de voorkeur aan geven dat niet de functie als uitgangspunt wordt genomen, maar het voor het landschap een natuurlijke waterpeil.

Schoon

Op 7 februari was onze fractie samen met de Statenfractie, Gedeputeerde Douwe Hoogland en Tweede Kamerlid William Moorlag te gast bij de PvdA Terschelling. We werden geïnformeerd over het verlies aan biodiversiteit

in de polder en de teruggang van broedparen weidevogels door droge zomers, lichthinder en verzilting.Het tweede deel van het werkbezoek was gewijd aan de watercrasulla. Waar dit 'groene beton' groeit is geen plaats voor andere flora of fauna. In Midsland aan Zee probeert men verschillende methoden van bestrijding uit. Dat is niet alleen voor Terschelling goed. Deze woekerplant komt op steeds meer plaatsen voor en de bestrijding ervan kost miljoenen. William Moorlag diende met Groen Links een motie in om de verkoop van deze aquariumplant te verbieden en dat zal per 1 maart 2021 het geval zijn. Op 7 februari wisten we nog niet dat dit door corona het laatste werkbezoek van 2020
zou worden.

▲ *Arie Doeksen gaf op Terschelling uitleg over de terugloop in het aantal weidevogels. De voornaamste oorzaak: verzilting van de bodem*

Het leek zo mooi. We zouden het slib van onze rioolwaterzuiveringen gebruiken voor het maken van energie. Officieel was de boodschap, dat de duurzame slibverwerking is uitgesteld, omdat er nieuwe inzichten zijn bij de verwerking van slib. Maar eigenlijk was er iets anders aan de hand. Men had zich vergist in de kwaliteit van de gebouwen en installaties in Leeuwarden en Heerenveen, waardoor de benodigde middelen voor het project nodig zijn voor renovatie i.p.v. innovatie. We moesten er wel mee instemmen, omdat anders de rioolwaterzuiveringen in Leeuwarden en Heerenveen stil moesten worden gelegd. Onze goedkeuring ging echter gepaard met het nodige tandenknarsen, want in plaats van twee (zuivering van slib en energie) voor de prijs van één, krijgen we nu één (renovatie) voor de prijs van twee.

Een uitzending van het onderzoeksjournalistieke programma Zembla ging over gebruik van Granuliet als bodemopvuller. De PvdA-fractie in Heerenveen vroeg zich af of dat spul ook was gebruikt in Natuurgebied De Deelen. We hebben in samenwerking vragen gesteld aan het College van B&W van Heerenveen het DB van het Wetterskip.
Is het afval of een veilige grondstof? Wetterskip Fryslân noemt het noordse klei en vindt het daarom veilig. Daar kun je vraagtekens bij zetten, omdat dit goedje een giftig bindmiddel bevat. In afwachting van nader onderzoek zal Wetterskip Fryslân het granuliet, dat op drie plaatsen in de provincie is gebruikt in boezemkades, niet meer gebruiken.

▼ *Boswachter Remi Hougee laat ons de bestrijding van de watercrassula bij Midsland aan Zee zien. De grond wordt hier vervangen.*

Eind 2020 bespraken we de Beslisnota van de Kader Richtlijn Water (KRW). Daarin de plannen voor de derde en laatste periode van deze Europese Waterkwaliteitsrichtlijn. Het DB hikt aan tegen de kosten van een maximaal maatregelenpakket en stuurt aan op alleen die maatregelen die betaalbaar en realistisch zijn. Daar zijn we het niet mee eens. Weliswaar zullen de effecten van maatregelen in 2027 niet allemaal zichtbaar zijn, maar ze daarom niet nemen zou onverstandig zijn. De Europese Commissie heeft aangegeven landen te gaan beboeten,

die de doelen niet halen. Daar kun je alleen onderuit komen wanneer je de plannen voor invoering van maatregelen hebt gemaakt, gefinancierd en in gang gezet. De coalitiepartijen in Wetterskip Fryslân gokken erop dat het met die boetes wel mee zal vallen. Wij concludeerden dat dit ertoe zal leiden dat we straks èn onvoldoende schoon water hebben èn ook nog eens veel geld aan boetes kwijt zijn. Liever maatregelen dan boetes was ons devies.

Vaak moet je een lange adem hebben. Zo heeft onze fractie in 2017 voor het eerst aandacht gevraagd voor de modderpoel die de naam Fabryksfeart Augustinusga draagt. Na vragen, discussies, vasthouden en uiteindelijk een voorstel bij de begroting, kon afgelopen november eindelijk begonnen worden met baggeren. Er ligt nu een golfbreker, die de waterverplaatsing moet tegenhouden wanneer er een groot schip door het Prinses Margrietkanaal vaart. De afronding moet nog, maar de bewoners, die zich hiervoor hebben ingezet zijn nu al blij. Wij kijken terug op prima samenwerking met hen en onze raadsfractie in Achtkarspelen.

Middelen

We hebben in december 2019 tegen de begroting 2020 gestemd. Niet alleen wij, maar de gehele oppositie vond een begroting met een gemiddelde tariefsverhoging van 13%, bezuinigingen op de uitvoering en uitstel van maatregelen slecht beleid. Alle door ons aangedragen alternatieven om meer geld in het laatje te brengen werden zonder commentaar door het DB weggewuifd.
In de loop van 2020 werd de voorspelde financiële situatie van Wetterskip Fryslân steeds gunstiger. Het is en blijft daarom jammer dat de tariefsverhoging niet stapsgewijs is ingezet. Immers, de meeste mensen zien hun inkomen ook niet met zulke sprongen stijgen.

Wetterskip Fryslân kent gelukkig nog steeds een kwijtscheldingsbeleid. Mensen met een minimum inkomen (ook mkb-ers) kunnen kwijtschelding aanvragen. Wij verwachten dat de coronacrisis ertoe zal leiden dat mensen die buiten deze kwijtscheldingsregeling vallen problemen krijgen met hun belastingbetaling. Wij hebben erop aangedrongen dat het Wetterskip het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) opdraagt coulant te zijn bij invorderingen. De dag voor oud en nieuw vroegen we Wetterskip Fryslân zich aan te sluiten bij overheden die invorderingen bij slachtoffers van de toeslagenaffaire intrekken.

In het wetsvoorstel 'Versterking decentrale rekenkamers' krijgen gemeenten en provincies de plicht om een onafhankelijke extern samengestelde rekenkamer op te richten. De waterschappen was de Minister vergeten op te nemen, maar dat maakt ze goed in de Tweede Nota van Wijziging. Wij zijn daar blij mee. Het is goed dat het AB een instrument krijgt om onafhankelijk te laten onderzoeken of het beleid leidt tot de uitkomsten die we willen. Wetterskip Fryslân is één van de drie waterschappen die geen rekenkamercommissie heeft, laat staan een onafhankelijk orgaan. Een nipte meerderheid vindt het te duur en bovendien vinden de coalitiepartijen dat ze goed worden geïnformeerd door het DB over zinnig, zuinig en zorgvuldig uitgeven van middelen. Kortom, de coalitie vond en vindt het prima dat de slager zijn eigen vlees keurt.

▼ *In de Fabryksfeart Augustinusga kon afgelopen november eindelijk begonnen worden met baggeren.*

▲ *Bij de Waddeneilanden wordt een windapark aangelegd. Belangrijk is dat de kabelgoot die daarvoor nodig is ook voor toekomstige windparken gebruikt kan worden.*

Klimaat

Op Trump en wat andere klimaatontkenners na, zal iedereen zich bewust zijn van de noodzaak van een schone, niet fossiele energievoorziening. Daarvoor heeft het Rijk het Nationaal Programma RES opgezet, waarin 30 regio's een Regionale Energie Strategie moeten beschrijven. In Fryslân werken gemeenten, provincie, Wetterskip, energiecoöperaties, bedrijfsleven, netbeheerder en maatschappelijke organisaties samen om plannen te maken voor het opwekken van duurzame energie. Fryslân heeft zich beperkt tot de bestaande plannen tot 2030 voor zonneweides, zonnedaken en wind energie op het land en in het IJsselmeer. Wij hopen op meer ambitie en stappen verder, waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden voor mensen met een smalle beurs voor besparingsmaatregelen en nieuwe energievormen.

Boven de Waddeneilanden wordt een windpark aangelegd. Zo'n grootschalig windpark zorgt voor duurzame energie, zonder de nadelen van windparken op land als horizonvervuiling, geluidsoverlast etc. Echter in de buurt van ons Werelderfgoed Waddenzee moet je je heel goed bewust zijn van de gevolgen van het aan land brengen van elektriciteit van dat windpark en ook voorsorteren op de aanleg van meer windparken in de toekomst. Met die boodschap hebben we samen met de Statenfractie onze bestuurders naar de onderhandelingstafel met Rijk en TenneT gestuurd. Gelukkig is de optie dwars door de Waddenzee naar een transformatorhuis in Burgum afgevallen. We zijn nog steeds niet tevreden, want het nieuwe tracé gaat weliswaar een stuk oostelijker en naar de Eemshaven, maar ons nog niet oostelijk genoeg. Onze Kamerfractie probeert dat tij nu te keren.

Jaarlijks besteedt Wetterskip Fryslân een half miljoen euro aan innovatie. Dat doet ze niet alleen, maar liefst samen met partners als andere waterschappen, wetenschappers en bedrijven. Zo wordt bijvoorbeeld samen met andere waterschappen biologisch afbreekbare kunststof uit rioolwater geproduceerd en wordt bij Gemaal De Heining de glasaal gemonitord middels een glasaaldetector. Wij hebben al voor de komst van een nieuwe innovatienota aangedrongen op meer sociale projecten. Die bleven achter bij de technische projecten, terwijl de wijze waarop burgers worden betrokken bij waterbeleid innovatieve werkwijzen vraagt en klimaatmaatregelen ook het leven van mensen met een smalle beurs groener moeten maken. Onze wensen zijn verwoord in het nieuwe innovatie- en educatiebeleid. We gaan er scherp op letten dat ze worden uitgevoerd.

Partij

Afgezien van ons werkbezoeken aan Schiermonnikoog (januari) en Terschelling (februari) en de viering van 125 jaar sociaaldemocratie in Noordwolde (februari) hebben we het dit jaar vrijwel zonder fysieke fractievergaderingen, partijbijeenkomsten, werkbezoeken en andere ontmoetingen moeten doen. Gelukkig konden we een aantal keren met partijgenoten in raadsfracties samenwerken aan regionale wateropgaven.

Digitale ontmoetingen bleken juist een boost te geven aan ons PvdA-waternetwerk (waarin leden van algemene en dagelijkse besturen, dijkgraven en Kamerleden

elkaar ontmoeten, bijgestaan door het Centrum voor Lokaal Bestuur (CLB)). Uit het hele land op een vrijdag verzamelen bij één van de waterschappen voor uitwisseling en werkbezoek is voor veel partijgenoten vaak een te grote tijdsbelasting. We hebben digitaal de afgelopen periode onder andere het rapport van de Commissie Boelhouwer over het afschaffen van de geborgde zetels, onze inzet voor de belastingherziening bij waterschappen en het wetsvoorstel over rekenkamers besproken en voor onze woordvoerders in de Kamer van commentaar, argumenten en praktische voorbeelden etc. voorzien. Ook namen we deel aan een mooi Webinar over de waterketen. En natuurlijk wisselden we ervaringen uit het over zaken die in onze waterschappen spelen.

Nawoord

Onze samenwerking met partijgenoten in raden, staten en landelijk wordt steeds intensiever. Dat werpt zijn vruchten af. Gezamenlijke vragen met raadsfracties, een paar keer een Te Gast met de Statenfractie en intensieve uitwisseling van goede en minder goede ervaringen met collega's bij andere waterschappen. Wij zijn er blij mee, want zo wordt water en waterbeheer veel breder beleefd en waarom zouden we niet willen leren van onze partijgenoten in andere waterschappen?

Komend jaar wordt een belangrijk jaar. Na de inspraak over de Kader Richtlijn Water (KRW)zullen in ons gebied en landelijk de laatste knopen voor de derde periode moeten worden doorgehakt. Daarnaast zullen Staten en Wetterskip het uitvoeringsprogramma Veenweide na inspraak vaststellen en komt het erop aan of in het natuurherstel, ook in de aanpak van stikstof, echt stappen vooruit gezet worden. Daarnaast zullen we komend jaar een besluit moeten nemen over de aanpak van dijkversterking Koehool – Lauwersmeer; het grootste project van Wetterskip Fryslân in zijn bestaan. Wij zullen ons best doen voor een veilige, groene en sociale uitvoering.

HENNI VAN ASTEN
Fractievoorzitter
Lid algemeen bestuur

T: 06 – 40 15 28 41
E: hvanasten@wetterskipfryslan.nl

HENK MULDER
Lid algemeen bestuur

E: hmulder@wetterskipfryslan.nl

ANNELIES STOLP
Lid algemeen bestuur

T: 0516 – 52 24 10
E: astolpdeboer@hotmail.com

ROLF VAN DER STRATEN
Steunfractielid

T: 06 – 53 36 76 59
E: hebbusmarsum@gmail.com

SIEPIE HYLKEMA
Fractievolger

T: 06 – 54 35 08 25
E: shylkema@knid.nl

Colofon

Tekst: Henni van Asten.
Vormgeving: Partij van de Arbeid Fryslân.
Foto's: Henk Mulder, Annelies Stolp, Henk Hofman, Henni van Asten, Partij van de Arbeid Fryslân